

KAAKKOIS-SUOMEN VESIEN- JA MERENHOIDON SUUNNITTELUN YHTEISTYÖRYHMÄN KOKOUS

Aika: 21.10.2014, klo 09:00-12:30

Paikka: Lappeenranta, Scandic hotel Patria, Lehmus-kabinetti

Läsnä:

Mika Leino
Heini Kukkonen
Arto Hämäläinen
Aarno Karels
Hannu Friman
Erja Leiri
Helena Kaittola
Minna Korttinen
Janne Raunio
Hannu Ripatti
Eeva Saarikorpi
Seppo Repo
Heli Kivisaari
Minna Torsner
Kimmo Lehtonen
Visa Niittyniemi
Raija Aura
Taina Ihaksi
Heidi Rautanen
Jukka Penttilä
Jouni Törrönen
Marja Kauppi
Pekka Ojanen
Vesa Vanninen

Edellisen kokouksen muistio ja yhteistyöryhmän jäsenmuutokset (Visa Niittyniemi)

Linkki edellisen kokouksen muistioon on lähetetty yhteistyöryhmän jäsenille sähköpostilla. Muistioon ei tullut korjauksia ja se hyväksyttiin.

<http://www.ymparisto.fi/fi->

[FI/Vesi/Vesiensuojelu/Vesienhoidon suunnittelu ja yhteistyö/Vesienhoito ELYkeskuksissa/KaakkoisSuomi/Vesienhoidon yhteistyoryhman kokousainei\(12041\)](http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Vesi/Vesiensuojelu/Vesienhoidon_suunnittelu_ja_yhteistyö/Vesienhoito_ELYkeskuksissa/KaakkoisSuomi/Vesienhoidon_yhteistyoryhman_kokousainei(12041))

Vesienhoidon sekä tulvariskien hallinnan kuuleminen (Taina Ihaksi)

Vesienhoidon ja tulvariskien hallinnan kuuleminen on parhaillaan käynnissä ja jatkuu 31.3.2015 saakka. Kuulemisaineistot löytyvät KASELYn internetsivuilta:

Vesienhoito:

<http://www.ymparisto.fi/fi->

[FI/Vesi/Vesiensuojelu/Vesienhoidon suunnittelu ja yhteistyö/Vesienhoito ELYkeskuksissa/KaakkoisSuomi](http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Vesi/Vesiensuojelu/Vesienhoidon_suunnittelu_ja_yhteistyö/Vesienhoito_ELYkeskuksissa/KaakkoisSuomi)

Virallisesti kuultavina ovat erityisesti valtioneuvoston hyväksyttäväksi menevät vesienhoitosuunnitelmat, mutta Kaakkois-Suomen ELY haluaa kommentteja erityisesti toimenpideohjelmaan, koska se sisältää huomattavasti tarkempaa vesimuodostumakohtaista tietoa.

Aikaisemmin käytössä ollut karttapohjainen VEMU-pilotti –palvelu on korvattu nyt uudella vesikartta – karttasovellukselle, joka on kaikille avoin. Sieltä voi tarkastella kartalla mm. pinta- ja pohjavesien tila-arvioita tällä ja edellisellä suunnittelukierroksella.

<http://paikkatieto.ymparisto.fi/vesikartta>

OIVA-palvelusta voi tarkastella VEMUun tallennettuja tietoja kuten muodostumakohtaisia toimenpiteitä.

[OIVA](#)

Tulvariskien hallinta:

Kymijoki: [http://www.ymparisto.fi/fi-](http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Vesi/Tulviin_varautuminen/Tulvariskien_hallinta/Tulvariskien_hallinnan_suunnittelu/Tulvariskien_hallintasuunnitelmat/Kymijoen_vesistoalueen_tulvariskien_hall%2831000%29)

[FI/Vesi/Tulviin varautuminen/Tulvariskien hallinta/Tulvariskien hallinnan suunnittelu/Tulvariskien hallintasuunnitelmat/Kymijoen vesistoalueen tulvariskien hall%2831000%29](http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Vesi/Tulviin_varautuminen/Tulvariskien_hallinta/Tulvariskien_hallinnan_suunnittelu/Tulvariskien_hallintasuunnitelmat/Kymijoen_vesistoalueen_tulvariskien_hall%2831000%29)

Haminan ja Kotkan rannikkoalue:

[http://www.ymparisto.fi/fi-](http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Vesi/Tulviin_varautuminen/Tulvariskien_hallinta/Tulvariskien_hallinnan_suunnittelu/Tulvariskien_hallintasuunnitelmat/Haminan_ja_Kotkan_rannikkoalueen_tulvari(31002))

[FI/Vesi/Tulviin varautuminen/Tulvariskien hallinta/Tulvariskien hallinnan suunnittelu/Tulvariskien hallintasuunnitelmat/Haminan ja Kotkan rannikkoalueen tulvari\(31002\)](http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Vesi/Tulviin_varautuminen/Tulvariskien_hallinta/Tulvariskien_hallinnan_suunnittelu/Tulvariskien_hallintasuunnitelmat/Haminan_ja_Kotkan_rannikkoalueen_tulvari(31002))

Merenhoidon kuuleminen järjestetään näillä näkymin 15.1.2015–31.3.2015 eli aloituksen viivästymisestä huolimatta kuuleminen päättyy samaan aikaan vesienhoidon ja tulvariskien hallinnan kanssa.

Vesienhoidon tavoitteet sekä vesienhoitosuunnitelmien ja toimenpideohjelman sisältö (Taina Ihaksi)

Vesienhoidon tavoitteena on saattaa kaikki pinta- ja pohjavedet vähintään hyvään tilaan. Tavoitteet sitovat kaikkia EU-jäsenvaltioita. Toimenpideohjelma ei suoraan velvoita toimijoita, mutta ne tulee ottaa huomioon kaikessa toiminnassa ja esim. lupakäsittelyissä.

Kaakkois-Suomen vesienhoidon toimenpideohjelma sisältää tällä kierroksella molempien vesienhoitoalueiden toimenpideohjelmat sekä pinta- että pohjavesien osalta. Ohjelmassa on yleinen johdanto, joka on yhteinen pinta- ja pohjavesille. Osassa I esitellään tarkemmin pintavesien tila, seuranta, tilatavoitteet ja esitetyt toimenpiteet. Osassa II esitetään vastaavat tiedot pohjavesille. Tämän jälkeen esitetään yhteenveto toimenpiteistä sekä arvio tavoitetilan saavuttamisajankohdasta vesimuodostumittain.

Vesienhoitosuunnitelmien rakenne on pitkälti sama, mutta ne sisältävät yhteenvetotietoja koko vesienhoitoalueelta. Lisäksi vesienhoitosuunnitelmissa on esitelty ympäristöselostus, joka on myös kuultavana samaan aikaan kuin muu vesienhoitosuunnitelma.

Merenhoidon suunnittelu (Jouni Törrönen)

Merenhoidon toimenpideohjelma laaditaan koko Suomelle. Toimenpideohjelmaa ovat valmistelleet YM:n asettama valmisteluryhmä ja teemakohtaiset alaryhmät. Valtioneuvoston päätös

merenhoitosuunnitelmasta tulee samaan aikaan kuin vesienhoitosuunnitelmillekin. Merenhoidon toimenpideohjelman kuuleminen alkaa 15.1.2015.

Toimenpideohjelman lähtökohtana on Valtioneuvoston hyväksymässä merenhoitosuunnitelman 1. osassa arvioitu meren nykytila: osassa nykytilaa kuvaavista muuttujista tila on arvioitu hyväksi, osassa hyvää tilaa ei ole saavutettu ja osassa tiedonpuute estää arvioinnin.

Suunnittelualue kattaa merenhoidossa hieman laajemman alueen kuin vesienhoidon suunnittelu. Suomenlahtea tarkastellaan omana osa-alueenaan.

Suomesta Itämereen päätyvää ravinnekuormitusta ja sen vähentämistavoitteita on tarkasteltu HELCOMin BSAP:n avomerta koskevien tavoitteiden mukaisesti. Suomen kokonaiskuormituksen jäljellä oleva vähennystavoite fosforille on 227t. Typelle tavoite on jo saavutettu. Ravinnekuormituksen laskennalliset vähennystarpeet, jotka mahdollistaisivat hyvän ekologisen tilan saavuttamisen kaikilla rannikkovesillä, ovat kuitenkin huomattavasti suuremmat kuin HELCOM:n vähennystavoitteet.

Itäisellä Suomenlahdella ei ole juurikaan fosforikuormituksen vähentämistarvetta mikäli verrataan vedestä mitattuja fosforipitoisuuksia kyseisen vesimuodostumatyyppin tavoitearvoihin. Biologisena mittarina toimivan A- klorofyllin osalta kuitenkin vähentämistarve on hyvin suuri (n. 50%). Koko Suomenlahden osalta tarkasteltaessa fosforikuormituksen vähennystarve on vähintään luokkaa 30 % ja typpikuormituksen vähintään 10 %. Ravinnekuormituksen vähentämistarvekartoja ei siten voi tulkita suoraan.

Toimenpide-ehdotukset ovat merenhoidon osalta vielä hieman kesken. Tarkoituksena on siis esittää uusia toimenpiteitä vesienhoitotoimenpiteiden lisäksi, joilla merenhoidon tavoitteet voidaan saavuttaa. TPO-luonnoksessa esitetyt toimenpiteet on yhteensä 35 kpl (rehevöityminen 8 kpl, haitalliset aineet 1 kpl, kalat 4 kpl, roskaantuminen 8 kpl, melu 3 kpl, fyysinen muutos 3 kpl, hydrografia 1 kpl, merenkulku 2 kpl, merialuesuunnittelu 1 kpl ja luonto 4 kpl).

Todettiin että lohi ja meritaimenstrategia on hyväksytty valtioneuvostossa.

Pintavesien kemiallinen tila

Kansalliset haitalliset aineet vaikuttavat ekologiseen tilaan. Prioriteettiaineiden pitoisuusrajojen ylittyminen vaikuttaa kemialliseen tilaan. Toisella kierroksella kaloista mitatulle elohopeapitoisuudelle on määritelty vesimuodostumatyyppikohtaiset luokkarajat. Elohopeamäärittelyä on tehty viimeisten kahden vuoden aikana Kaakkois-Suomessa monelta kohteelta. Kemiallinen tila on kalaelohopean osalta huono Kaakkois-Suomessa 13 vesimuodostumassa. Tulokset perustuvat 15–20 cm pituisista ahvenista mitattuihin pitoisuuksiin. Vaikka kalaelohopean osalta arvioidaan huonoon kemialliseen tilaan, eivät syöntiraja-arvot suurimmassa osassa ylity.

Pinta- ja pohjavesille esitetyt toimenpiteet ja ohjauskeinot

Toimenpideohjelmassa on esitetty sektoreittain suunnitellut toimenpiteet. Toimenpiteiden valinta ja mitoitukset perustuvat valtakunnallisiin suunnitteluohjeisiin, jotka löytyvät vesienhoidon nettisivuilta.

[http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Vesi/Vesiensuojelu/Vesienhoidon suunnittelu ja yhteisty/Suunnitteluopas](http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Vesi/Vesiensuojelu/Vesienhoidon_suunnittelu_ja_yhteisty/Suunnitteluopas)
Kaakkois-Suomen toimenpiteet ja ohjauskeinot on suunniteltu keväällä 2014 järjestettyjen työpajojen

perusteella. Työpajoja järjestettiin kaikista keskeisistä kuormitusteemoista ja vesistökunnostuksista. Seuraavassa on esitetty toimenpideohjelmasta nostettuja keskeisiä asioita sektoreittain.

Yhdyskunnat ja haja-asutus

Erityisenä kysymyksenä pintavesien osalta on vuotovesien vähentäminen. Toimenpiteenä se merkitsee viemäriverkoston kunnostamista. Etelä-Karjalassa toimenpiteenä on lisäksi vanhentuneiden puhdistamojen ajan tasalle saattaminen. Pohjavesien osalta toimenpiteenä on viemäriverkoston kunnan tarkastus riskipohjavesialueilla.

Haja-asutus

15.3.2016 määräaika hajajätevesiasetuksen toteuttamiselle. Valtion rahoitus yhteisille keskitetyille järjestelmille loppuu vuonna 2016. Neuvontaa tarvitaan edelleen, mutta investoinnit eivät ole halutulla tavalla toteutuneet.

Maatalous

Tilamäärä vähentynyt Kaakkois-Suomessa ja tulee todennäköisesti edelleen vähenemään. Tuotannossa olevien peltomaiden määrä ei tule vähenemään näillä näkymin. Nurmiala on pientynyt ja kevätehnan viljely kasvanut, mikä ei vesiensuojelullisesti ole välttämättä positiivista. Toisaalta kesantojen, luonnonhoitopeltomaiden ja viherlannoituksen yhteenlaskettu pinta-ala on selvästi lisääntynyt.

Tärkeää on saada viljelijät sitoutumaan uuteen ympäristökorvausjärjestelmään, vaikka järjestelmä ei ole taloudellisesti yhtä houkutteleva kuin vanha järjestelmä. Tämän pitäisi olla kaikkien yhteinen tavoite. Nostettiin esille neuvonnan tärkeys ja se miten vesiensuojelutarpeet tuodaan viljelijöiden tietoisuuteen. Tällä kaudella neuvonta on yhtenä toimenpiteenä ympäristökorvausjärjestelmässä.

Pohjavesien osalta esitetyt eläinsuojien ympäristölupien ja nitraattiasetuksen mukaiset toimenpiteet liittyvät pääosin hevostilojen lannan varastoinnista aiheutuvien riskien pienentämiseen. Myös peltoviljelyn pohjavesien suojelutoimenpiteitä pohjavesialueille, joilla peltopinta-ala on yli 20 % pohjavesialueen pinta-alasta.

Metsätalous

Puun käytön on ennustettu kasvavan hieman teollisuuden investointien myötä. Metsäohjelman tavoitteena on lisätä puun käyttöä. Tärkeää on, että tiedonvälitys ja koulutus tavoittavat käytännön toimijat. Ohjeistus on kattavaa jo tällä hetkellä. Lannoituksia ei ole tehty käytännössä lainkaan ja kunnostusojitukset ovat romahtaneet.

Tehty tarkempia metsätalouden vesiensuojelusuunnitelmia esim. Mustajoelle ja Simpelejärvelle ja asia olisi hyvä tuoda esille toimenpideohjelmassa.

Todettiin, että valtakunnallinen ohjauskeino hyödyntämättömien metsäalueiden käytöstä suojavaähykkeinä tai pintavalutuskenttinä on käytännössä jo toteutunut.

Pohjavesialueilla olemassa olevien suositusten noudattaminen olennaista. Ojitusten haittojen ehkäiseminen tärkeää. Todettiin, että myös hakkuissa tulee ottaa huomioon pohjavedet, etenkin lähteet. On tapauksia, joissa hakkuita on tehty tarpeettoman lähelle lähteitä.

Metsätalouden osalta todettiin ohjeistusten olevan todella hyviä, mutta neuvonnan haaste on saada käytännön kenttätöitä toteutettua ohjeistuksen mukaisesti.

Turvetuotanto

Kartalla esitetty VAHTI:ssa olevat turvetuotantoalueet. ELY-keskus pyytää että YTR-jäsenet ilmoittavat mikäli kartalta puuttuu turvetuotantoalueita. Kunnilta on siirtymässä pienempiä turvetuotantoalueita ELYn valvottaviksi. Tärkein vesiensuojelukeino turvetuotannon osalta on sijainnin ohjaus. Vesien hallinta tärkeää turvetuotantoalueilla.

Vapo Oy:llä tämän vuoden loppuun mennessä kaikilla Kaakkois-Suomen turvetuotantoalueilla pintavalutuskenttä, kemiallinen käsittely tai kosteikko eli BATn mukainen käsittelymenetelmä käytössä.

Todettiin ettei Immalanjärveä ole tarpeen olla mukana turvetuotannon sijainninohjauskartalla erityisen herkkänä vesistönä, koska ko. alueella ei ole potentiaalisia turvetuotantoalueita.

Teollisuus

Kaakkois-Suomen teollisuuslaitosten päätökset vastaavat pääsääntöisesti BAT-vaatimuksia.

Toiminnan riskeihin ja häiriöpäästöihin on edelleen kiinnitettävä huomiota.

Pohjavesien osalta sijainnin ohjaus, valvonnan tehostaminen erityisesti niillä joissa ei ole ympäristölupaa.

Maakuntakaavat, yleiskaavat ja asemakaavat on käyty ELY:ssä läpi. Ongelmana työpaikka-alueet, joille voi syntyä pohjavesiä vaarantavaa toimintaa. Pohjavesi- ja maaperäselvityksiä tulisi tehdä 7 laitoksella.

Liikenne pohjavesialueilla

Sijainnin ohjaus ja pohjavesisuojaukset tärkeitä toimenpiteitä. Liukkaudentorjunta-aineiden käytön vähentäminen/vähemmän haitalliseen liukkauden torjunta-aineeseen siirtyminen säilyttäen liikenneturvallisuus. Rata-alueilla pohjavedensuojaus olisi myös tarpeen, mutta kalleuden takia jäänee toteutumatta.

Maa-ainesten otto

POSKI –projektissa tunnistettu alueet, joilta maa-aineksia voidaan ottaa. Vanhojen ottoalueiden kunnostussuunnitelmien laatiminen.

Pilaantuneet maa-alueet

Mahdollisesti pilaantuneiden maa-alueiden tutkimuksia on esitetty suurimmalle osalle riskialueista. Pilaantuneiden alueiden kunnostusta on esitetty sellaisille alueille, joilla jo todettu puhdistustarve.

Vedenoton ja tehopohjaveden muodostaminen

Valvonnan tehostaminen ja velvoitetarkkailuohjelmien päivittäminen.

Suojelusuunnitelmat

Taipalsaari, Lemi ja Luumäellä ei ole laadittu lainkaan suojelusuunnitelmia I-luokan pohjavesialueille, lisäksi päivitystarvetta vanhoissa. Edistettävä myös toteutumista ja yhteistarkkailua.

Kalankasvatus

Sijainnin ohjaus tärkein ohjauskeino.

Kunnostus, Säännöstely ja vesirakentaminen

Järvikunnostusten osalta todettiin, ettei valtio enää osallistu kunnostushankkeisiin muutoin kuin ohjaavana tahona.

Kalankulkua ja joen rakennetta parantavat toimenpiteet:

Kymijoen länsihaaran ei uudella suunnittelukierroksella ole todettu olevan hyvässä saavutettavissa olevassa tilassa, koska toimenpiteillä voidaan parantaa joen ekologista tilaa aiheuttamatta merkittävää haittaa vesivoimalle. Merkittävän haitan arvioimisessa on otettu huomioon kalaviranomaisen aikomus hakea muutosta voimalaitosten kalatalousvelvoitteisiin siten, että velvoitteet sisältäisivät kalatien rakentamisen. Tavoitteeseen on vaikuttanut kansallisen kalatiestrategian tavoitteet sekä tutkimukset, joiden mukaan istutukset eivät ole tuottaneet toivotulla tavalla ja luonnossa lisääntyneillä poikasilla on paremmat edellytykset selvitä lisääntymisikään. Toimenpide (kalatien suunnittelu) on kirjattu toimenpideohjelman kuulemisversioon velvoitetoinenpiteeksi, koska ELYn kalatalousviranomaisella on aikomus hakea muutosta olemassa olevaan kalatalousmaksuvelvoitteeseen. Kalatievelvoitetta tai suunnitteluelvoitetta ei siis tällä hetkellä ole.

Kalaviranomaisen mukaan Koivukosken kalaportaiden parantaminen voitaisiin ottaa mukaan toimenpiteeksi, mutta ensin pitäisi selvittää kuinka paljon kaloja nousee kalaportaan alapuolelle. Tiedossa on tällä hetkellä vain se, kuinka paljon kalaa siirtyy kalaportaasta ylös.

Vehkajoella kunnostukset edenneet hyvin.

Hiitolanjoella kalaporrassuunnitelmat ja toteutus pitäisi saada valmiiksi toimenpidekaudelle 2016–2021.

Virojoen kantturakosken voimalaitoksella on voimassa oleva kalatievelvoite, mutta luvanhaltija haki velvoitteen purkua. Prosessi on tällä hetkellä KHO:ssa, ELY valitti Vaasan hallinto-oikeuden päätöksestä.

Seuraava kokous

Seuraava kokous päätettiin järjestää keväällä 2015